

[Schmidt.]

Der er her i Tinget rejst en Diskussion — og den har været meget livlig netop nu — om, hvorvidt det, vi er inde i, er en Gældskrise, eller det er en Produktions- og Afsætningskrise. Jeg vil mene, at det noget er begge Dele; men jeg mener tillige, at det, der karakteriserer en Gældskrise, det slæber man med, det bliver man ved at tage med fra den ene Tid til den anden. Det er ligesom en Stabilisering af et svagt Sted i Økonomien, som bliver meget faretruende netop i Tider, da Produktionskrise og Afsætningskrise kommer til.

Og det er altsaa den Tilstand, i hvilken Grønlandet Nordslesvig befinder sig: en Gæld, der er meget større, end man har den i de øvrige Landsdele. Naar man sammenligner den Gældsbyrde, som Nordslesvig i Øjeblikket bærer paa, med den Gældsbyrde, det havde at bære lige førend Krigen, saa er den efter nøjagtige, meget forsigtige Undersøgelser, som Dr. Kristensen har anstillet, 100 Mill. Kr. højere nu end den Gang.

Og det er vitterligt, at det ikke er Nordslesvigs Skyld, men at det er en Følge af de Begivenheder, som vi har været Offer for. Det hænger for en stor Del sammen med den uheldige Valutapolitik, man har ført, og det falder sammen med den Kendsgerning, at Danmark er gaaet ud af Krigen med over en Milliard i Vinding; at denne saa forsvandt bagefter gennem Bankkrak og Valutapolitik, er noget andet, det er ikke noget, Nordslesvig kan trøste sig med.

Disse ulykkelige Tilstande. — man kan godt kalde dem saaledes — har affødt den ene Bevægelse efter den anden dernede, men det husker De jo saa godt. Jeg havde dog den Gang og har endnu den Dag i Dag det Indtryk, at man heller ikke har villet se til Bunds i det, og at man har taget sig den Sag for let. Man husker jo nok de voldsomme Angreb, som Cornelius Petersen rettede mod dansk Styre, og De husker alle de meget vidt-gaaende Krav, som Samlingsbevægelsen stillede til den danske Regering. Men fordi disse Krav var vidt-gaaende og ubeherskede, og fordi meget maaske var urmeligt, saa holdt man sig i sin Kritik ved dette og afviste det hele, gjorde ogsaa Bevægelsen latterlig.

Man havde ikke sin Opmærksomhed med tilstrækkelig Alvor henvendt paa dette samme Sted, som nu er der og bliver ved at være der: at Gælden er uforholdsmæssig

stor. Man har ikke sporet det saa stærkt i de forløbne Aar, men nu mærker man det igen.

Desuden er det jo heller ikke, som om Danmark ingenting har gjort; man har set, at det var ikke saa godt dernede, og man har prøvet at hjælpe, paa mange Maader; man har oprettet Hypoteklaanefond og Laanekasse og skabt andre Muligheder for, at Folk kan ordne deres Gæld. Dette kunde ogsaa lade sig gøre for mange i de Aar, hvor vi havde en god Høst og gode Svinepriser; men nu, da dette ikke mere gælder, da staar man overfor en Gæld, som ikke er blevet mindre, men delvis større, og man staar overfor den Ulykke, at man ikke kan klare sig.

Det er ikke den grundige Hjælp, som skal til, og det har glædet mig at høre de samme Synspunkter fremført af det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, at det er noget af det allervigtigste, at man faar Gælden nedbragt. Nu er man radikal nede i Nordslesvig, og netop af den Grund altsaa, at man ikke er kommet ind i det gennem sine egne Foretagender, men fordi man er blevet et Offer for alt dette.

Nu staar man der med den store Gæld, og de andre Bevægelser, som nu er løbet i Sandet, afløses i denne Tid af en tredje Bevægelse, der endnu ikke har sat sig dybe Spor, men som dog er tydelig at mærke, og som atter har hævet sin Røst og krævet.

Og Kravet er netop det samme som før: Gælden maa ned. Man er blevet roligere, man gaar ikke saa vidt i sine Fordringer, man rører neppe mere ved dette Spørgsmaal, om Kronen skal skrives ned. Men Gælden maa skrives ned. Det bliver man staaende ved, og det kommer altid igen. Der er en Lærer Billund dernede, der har stillet Forslag om en Afviklingskasse og har regnet ud, hvorledes det kunde lade sig gøre, og han regner med meget store Summer. Jeg kan ikke gaa i Enkelt-heder, da jeg ikke kender nok til Forholdene, men jeg gør opmærksom paa, at disse Krav igen er undervejs, mere forbeholdne, men radikale nok endnu, og nødvendige, thi der er ogsaa andre Mennesker, som er kommet ind paa det, der nok har Overblik over Forholdene og kan gøre sig Tanker om, hvad der er muligt og hvad der maa ske. Den samme Dr. Kristensen, som jeg talte om før, havde beregnet, at Nordslesvig nu havde en Gæld, der var 100 Mill. Kr. større end før Krigen, og stillet Forslag om, hvorledes man kunde bringe denne Gæld ned. Jeg mener, at man maa tage